

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1128

Vragen van het lid **Ouwehand** (PvdD) aan de ministers voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en van Economische Zaken en Klimaat over *de dreigende claim tegen de Nederlandse staat van de energiereuzen Uniper en RWE, mogelijk op basis van de ISDS-clausule in het Energy Charter Treaty* (ingezonden 5 december 2019).

Mededeling van Minister **Wiebes** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 17 december 2019).

Vraag 1

Bent u bekend met de artikelen «Claim om kolenverbod voor Staat»¹, «Kolenboer Uniper wil burgers laten opdraaien voor zijn slechte investering»², «Energieus RWE dreigt overheid en wil geld zien voor Eemshavencentrale»³, «Elektriciteitscentrale verruilt steenkool voor hout, maar is dat wel zo duurzaam?»⁴ en «Pakistan moet mijnbouwers miljarden schadevergoeding betalen?»⁵

Vraag 2

Kunt u bevestigen dat de mogelijkheid bestaat dat de Nederlandse staat via de Investor-State Dispute Settlement (ISDS)-clausule in het Energy Charter Treaty door buitenlandse investeerders kan worden aangeklaagd?

¹ «Claim om kolenverbod voor Staat», Telegraaf, 5 september 2019, <https://www.telegraaf.nl/financieel/1134267479/claim-om-kolenverbod-voor-staat>

² «Kolenboer Uniper wil burgers laten opdraaien voor zijn slechte investering», Follow the Money, 4 november 2019, <https://www.ftm.nl/artikelen/uniper-kolencentrale-maasvlakte?share=c0x%2BQA1J46RjXqPQi21%2Fpkt2IOE7WOOZbXvuK99BifAhsnTo49XPAyMg3g%3D%3D>

³ «Energieus RWE dreigt overheid en wil geld zien voor Eemshavencentrale», Dagblad van het Noorden, 15 augustus 2019, <https://www.dvhn.nl/economie/Energieus-RWE-dreigt-overheid-en-wil-geld-zien-voor-Eemshavencentrale-24735272.html>

⁴ «Elektriciteitscentrale verruilt steenkool voor hout, maar is dat wel zo duurzaam?», Volkskrant, 28 oktober 2019, <https://www.volkskrant.nl/economie/elektriciteitscentrale-verruilt-steenkool-voor-hout-maar-is-dat-wel-zo-duurzaam~b2871ef7/>

⁵ «Pakistan moet mijnbouwers miljarden schadevergoeding betalen», Trouw, 2 december 2019, <https://www.trouw.nl/economie/pakistan-moet-mijnbouwers-miljarden-schadevergoeding-betalen~bbe46953/>

Vraag 3

Kunt u bevestigen dat het Energy Charter Treaty stamt uit 1994 en toentertijd in dienst stond van transitie van landen die ooit onderdeel uitmaakten van de Sovjet-Unie?

Vraag 4

Realiseert u zich dat dit verdrag dus stamt uit de tijd voordat het Kyotoprotocol werd ondertekend en dat het werd ondertekend ruim 20 jaar voordat het Klimaatakkoord van Parijs tot stand is gekomen?

Vraag 5

Wat is voor u op dit moment reden om nog steeds vast te houden aan dit gedateerde verdrag?

Vraag 6

Kunt u een overzicht geven van de claims die via de ISDS-clausule in het Energy Charter Treaty door investeerders bij staten zijn ingediend?

Vraag 7

Kunt u bevestigen dat Uniper via een dreigende juridische claim een hogere schadevergoeding probeert af te dwingen wanneer de Eerste Kamer besluit om de wet aan te nemen die ervoor zorgt dat de kolencentrales moeten sluiten, getuige de woorden van Hans Schoenmakers, directeur van Uniper Benelux, die heeft gezegd dat hij vindt dat dat Uniper de facto wordt onteigend zonder dat Uniper daarvoor wordt gecompenseerd, die heeft gezegd dat de dagvaarding op de mat zal vallen wanneer de wet definitief is aangenomen en die heeft gezegd dat Uniper toch nog enige hoop heeft dat er toch een redelijke compensatieregeling komt?⁶

Vraag 8

Kunt u bevestigen dat de mogelijkheid bestaat dat de Duitse energiereus Uniper de Nederlandse staat via de ISDS-clausule in het Energy Charter Treaty zal aanklagen?

Vraag 9

Kunt u bevestigen dat de Uniper bij het nemen van de investeringsbeslissing voor de bouw van een kolencentrale op de Tweede Maasvlakte uit is gegaan van een voorspelling van de ontwikkeling van de energieprijzen die veel te optimistisch bleek te zijn, en dat Uniper bovendien heeft nagelaten scenario's te maken die uitgingen van een lagere energieprijzen? Zo nee, hoe zit het dan?

Vraag 10

Kunt u bevestigen dat het al dan niet juist voorspellen van prijsontwikkelingen tot het ondernemersrisico behoort en dat de staat derhalve niet dient op te draaien voor verliezen van bedrijven die te wijten zijn aan dit soort verkeerde inschattingen?

Vraag 11

Kunt u bevestigen dat ook de energiereus RWE een miljardenclaim tegen de Nederlandse staat voorbereidt, die mogelijk ingediend wordt als de Nederlandse staat het verbod op het gebruik van kolen bij energieopwekking invoert?⁷ Zo nee, hoe zit het dan, denkt u?

Vraag 12

Kunt u bevestigen dat de mogelijkheid bestaat dat de RWE de Nederlandse staat via de ISDS-clausule in het Energy Charter Treaty zal aanklagen?

⁶ «Claim om kolenverbod voor Staat», Telegraaf, 5 september 2019, <https://www.telegraaf.nl/financieel/1134267479/claim-om-kolenverbod-voor-staat>

⁷ «Elektriciteitscentrale vervuult steenkool voor hout, maar is dat wel zo duurzaam?», Volkskrant, 28 oktober 2019, <https://www.volkskrant.nl/economie/elektriciteitscentrale-vervuult-steenkool-voor-hout-maar-is-dat-wel-zo-duurzaam~b2871ef7/>

Vraag 13

Kunt u bevestigen dat de compensatie die RWE en Uniper geboden wordt in het kader van de Wet verbod op kolen bij elektriciteitsproductie een overgangperiode betreft, waarin deze bedrijven de tijd hebben om over te schakelen naar andere brandstoffen, waaronder houtstook? Zo nee, hoe zit het dan?

Vraag 14

Kunt u bevestigen dat zonder een overgangperiode met als doel om over te schakelen naar andere brandstoffen het risico op een succesvolle claim van deze bedrijven vergroot wordt? Zo nee, hoe zit het dan?

Vraag 15

Heeft u in het kader van de Wet verbod op kolen bij elektriciteitsproductie een risico-inschatting gemaakt over de claims die energiebedrijven naar aanleiding van deze wet kunnen indienen? Zo ja, kunt u deze risico-inschatting met de Kamer delen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 16

Kunt u bevestigen dat de Pakistaanse staat op basis van een uitspraak van een ISDS-tribunaal gedwongen is tot het betalen van een astronomisch schadebedrag van bijna zes miljard Amerikaanse dollar aan Antofagasta PLC uit Chili en de Barrick Gold Corporation uit Canada?

Vraag 17

Kunt u bevestigen dat niet alleen de investeringen die deze bedrijven hebben gedaan moeten worden gecompenseerd, maar dat mogelijk misgelopen winsten van deze bedrijven eveneens moeten worden gecompenseerd?

Vraag 18

Kunt u uitsluiten dat toekomstige ISDS-claims tegen Nederland betrekking kunnen hebben op zowel gedane investeringen als op misgelopen winsten? Zo nee, waarom niet?

Vraag 19

Kunt u bevestigen dat Italië op 1 januari 2016 formeel uit het Energy Charter Treaty is gestapt?

Vraag 20

Kunt u bevestigen dat wanneer een land uit het Energy Charter Treaty stapt de investeringen die dan reeds gedaan zijn nog twintig jaar onder de ISDS-bescherming uit dit verdrag zullen vallen?

Vraag 21

Kunt u aangeven welke stappen Nederland zal moeten nemen om uit het Energy Charter Treaty te kunnen stappen?

Vraag 22

Kunt u deze vragen een voor een en binnen de gebruikelijke termijn beantwoorden?

Mededeling

Op 5 december 2019 heeft het lid Ouwehand (Partij voor de Dieren) vragen gesteld over de dreigende claim tegen de Nederlandse staat van de energie-reuzen Uniper en RWE, mogelijk op basis van de ISDS-clausule in het Energy Charter Treaty. Vanwege voor de beantwoording benodigde interdepartementale afstemming en het aanstaande Kerstreces kunnen deze vragen niet binnen de gebruikelijke termijn van drie weken worden beantwoord. Ik streef ernaar de beantwoording zo spoedig mogelijk na het Kerstreces te versturen aan uw Kamer.